

ὡς ὥριστα: ἀνωτέρω, δὲν εὐρίσκετο ἀπὸ τὸ ἔτος 1163 καὶ 1164 εἰς οὐδενὸς τὴν διαχείρισιν καὶ ἐπειδὴ τὸ ποσὸν τῶν δύο ἐτῶν ἀνετέθη εἰς τοὺς μισθοὺς τῶν πυροβολητῶν τοῦ Εὐρίπου, ἡ προσθαφαίρεσις ἀντιθαίνει εἰς τὴν σύμβασιν καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ γιγνηται, ὅτι παρεκάλεσεν ὁ κύριος τοῦ μαλικιανῆ νὰ μὴ συμβαίνει οὐδεμία ἀντίδρασις κατὰ τῆς συμβάσεως καὶ νὰ ἀνανεωθῇ ἡ ὑψηλὴ διαταγὴ μὲ τὸ μνησθὲν αὐτόγραφον ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12 djemariLevel 1163 καὶ ὅτι δὲν ἐρέθη σημειωμένον τὸ νὰ ἐδόθη ἄλλη διαταγὴ, ὅτι ἀπεφασίσθη ὡς ἀποκοπὴ νὰ εἰσπράττωνται 203 γρόσια λόγῳ ἀβαρισίων. Κατὰ συνέπειαν ἐξέδοθη φερμάνι διὰ νὰ γείνη ἀνανέωσις τῶν προνομίων, συμφώνως μὲ τὰ ἐσχολήντα.

4. 'Ραφαζὴν 1209 (1793)

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω διατάγματος, ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1793 πρὸς ἀνανέωσιν ἄλλων ἀρχαιοτέρων διαταγμάτων, ἐκδοθέντων πρὸ τοῦ ἔτους 1744 καὶ ἐκ τῆς παραδόσεως γιγνώσκουμεν ὁτιότις οὗτος ἔνεκα τῆς φιλοπατρίας τινῶν ἐκ τῶν προϋχόντων του, οὐ μόνον προνομία ἀρκετὰ εἶχεν, ἐλευθερίας τινὸς κατόχος ἦτο, ἀλλὰ καὶ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Τούρκων ἱερός δι' ὃν ἂν τις αὐτῶν διήρχετο ποτε ἔριππος δι' αὐτοῦ ὥρειλεν ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς κωροπόλεως νὰ καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ νὰ διέρχεται πεζῇ· καὶ οὐ μόνον ἡ Δημητσάνα ἦτο ἀπὸ ἡλληλαγγλὴν πάσης πίσεως ἐκ μέρους τῶν πολυνύμων Τούρκων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ αὐτὴν χωρία, ὧν πολλὰ σήμερον δὲν ὑπάρχουσι. Κεκτημένος λοιπὸν ὁ πετρώδης οὗτος τόπος τὰ βηθέντα πλεονεκτήματα, συνετέλεσε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος ἀπὸ τῆς τυραννίας· διότι ἐν αὐτῷ μετηνέχθη ἡ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλοσόφου ἀκμάζουσα τότε σχολή, ἐτελειοποιήθη αὕτη, καὶ παρήγαγε πλείστους ἐγγράμματους, ἰδίως κληρικοὺς, ἐν ἐποχῇ μάλιστα καθ' ἣν οὐδαμοῦ τῆς Πελοποννήσου ὑπῆρχε σχολεῖον. Οἱ ἐκ τοῦ σχολείου τούτου ἐξεληθόντες κληρικοὶ κατὰ τὸν βαρὺν τῆς ἀμαθείας χειμῶνα (ἐξῆλθον δὲ πλείους ἢ πενήκοντα ἀρχιερεῖς), κατέλαβον τὰ ἀνώτατα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα ἐν πολλαῖς τῆς τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος πόλεσιν· εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο ἔτρεχον ὡς διψῶσαι ἔλαφοι οὐ μόνον οἱ ἐκ τῆς Πελοποννήσου μαθηταί, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Ἐντεῦθεν, ὡς ἀπὸ φυτῶν, ἐξῆλθον οἱ διδάσκαλοι, οἱ συστήσαντες σχολεῖα ἐν Βυτίνῃ,

Ἄργει, Καλάμαις κλπ. Ἐνταῦθα ἐμαθήτευσαν ὁ Γρηγόριος ὁ Ε'· ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπαγχονισθεὶς ὑπὲρ τῆς τοῦ ἔθνους καλιγγενεσίας καὶ ὁ Γερμανὸς ὁ ὑψώσας τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ. Ἦσαν λοιπὸν τὰ σχολεῖα ταῦτα τὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια, τὰ ἐτοιμάσαντα τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἔθεσαν τὸ πῦρ εἰς τὴν θρυαλλίδα τοῦ τηλεβόλου τοῦ συντρίφαντος τὴν κεφαλὴν ὑπερβιάλου θηρίου. Οὐ μόνον δὲ ἠθικὴν ἀρωγὴν πρὸς τὸ ἔθνος παρέσχεν ὁ τόπος, ἀλλὰ καὶ ὑλικῶς συνέδραμε διὰ τῆς πυρίτιδος καὶ τῆς βιβλιοθήκης του, τροφοδοτήσας τὴν ἐκραγεῖσαν ἐπαναστασιν διὰ τῶν πυριτιδοβολῶν κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος.

Ἐκ τοῦ ἐν Δημητσάνῃ Ἑλληνικοῦ σχολείου.

ΕΠΙ ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἔργα δύο ὑψίστης σημασίας ἐπιδράσαντα ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῶν πολιτισμένων λαῶν, θεῖα ὄντως μυστήρια ἐτελέσθησαν σήμερον κατὰ δύο, λίαν ἀφεστώσας ἀπ' ἀλλήλων ἐποχάς. Ἡ ἀναγέννησις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Ἡ ὑπερτάτη ἀπόφασις τῆς θείας προνοίας περὶ ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τοῦ Σωτῆρος, ἔχοντος σύμβολον «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ἀπο αλύπτεται διὰ τοῦ Γαβριὴλ τῇ Θεομήτορι. Ὁ ἱεράρχης ἐν τῇ μονῇ τῆς Ακύρας ἔχων σύμβολον «ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος», καλεῖ τὰ πολλαχού διεσκορπισμένα τέκνα τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐξέγερσιν, ὑψώνει τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, δίδει τὸ σύνθημα «ἐλευθερία ἢ θάνατος», σκαλπίζει τὸ πολεμιστήριον σάλπισμα, ὅπερ ὡς εἰς τὰς φάραγγας καὶ τοὺς δρυμοὺς θρυχηθὸς λέοντες, ἀντηχεῖ ἀπὸ τοῦ Ἰστρου μέχρι Ἰδης καὶ Ἀδριατικοῦ, ἀφυπνίζει τὸν ὑπὸ τὸν ὕπνον τῆς μακροχρόνου δουλείας Ἑλληνικὸν λαόν, ὅστις ἐγερθεὶς ὡς εἰς ἄνθρωπος ὁρμαὶ κατὰ τῶν ἀγίων ὁρδῶν βαρβάρου φυλῆς, κηρύττει

πόλεμον ἐξοντώσεως κρᾶζων «θάνατος κατὰ τῶν τυράννων.»

Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Γερμανοῦ ἡ θρησκεία καὶ τὸ ἔθνος συναντῶνται, ἡ πίστις καὶ ἡ πατρις ταυτίζονται, ἐκπροσωπεῖται, ἡ ιδέα τοῦ καθήκοντος, Ἑλληνισμός καὶ Χριστιανισμός συνδέονται.

Καὶ ὄντως ὁ Χριστιανισμός ὑπῆρξεν αἰετοτε ἀρρήκτως συνδεδεμένος πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν. Ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν, θέλομεν εὑρεῖ ὅτι ὁ Ἑλληνισμός ἀφ' οὗ πλείστα ἀλλὰς ὑπηρεσίας προσέφερεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐχρησίμευσε καὶ ὡς μέσον ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναγεννήσεως. Ἡ συνειδητοῦσα τὰ ἔθνη ἀδελφικῶς, ἡ παρέχουσα παρήγορον διδασκαλίαν, ἡ χάριν καὶ ἔλεον εἰς πάντας παρέχουσα, ἡ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου πληρουῦσα γαλήνης καὶ ἐλπίδος, — ἡ θρησκεία, — διὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἡδυνήθη νὰ ἐξαπλωθῇ ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Ἡ Ἑλλάς τὸ πάλαι ἐξέπροσώπει τὴν ιδεάν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν ἐξελέξατο ὁ κύριος, ἵνα φέρουσα ἐπ' ὧμου τὸν σταυρόν, τὸ σύμβολον τοῦτο τοῦ ὑπερτάτου πολιτισμοῦ, δεξάσθῃ αὐτόν. Ὁ Ἕλληνας, πιστὸς λάτρης τοῦ ἰδεώδους, ἐν-θουσιώδης ἐργάτης πάσης ὑψηλῆς ιδέας, ἀνυψούσης τὸν ἄνθρωπον τῆς ὕλης, προ-ώρισε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς στρατιώτης τοῦ λόγου καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ νὰ θυσιάζηται μὴ ὑποχωρῶν πρὸ τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ἐμμένων καὶ πίπτων μεγαλυνόμενος. Ἐνῶ δὲ τοσαύτας καὶ ταιαύτας ὑπηρεσίας προσέφερεν ὁ Ἑλληνισμός συμπᾶσιν τῇ ἀνθρωπότητι, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν μισοχρίστων καὶ ἀλλοδόξων κατεδιώχθη καὶ προὔπη-λακίσθη, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ὁμο-θρήσκων καὶ ὁμοδόξων ἐκ φθόνου καὶ ἔ-νεκα ἰδίων συμφερόντων ἐδεδεσμένη τὰς χεῖρας. Ἀντὶ τοῦ μᾶλλον χολήν, ἀντὶ τοῦ ὕδατος ὕψος. Ἀλλ' οἱ περρωτισμένοι λαοί, ὧν ἡ καρδιά πάλαι ἐξ εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ οὐχὶ ἐξ εὐτελῶν συμφερόντων, ὧν τὸ πῦρ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ φλέγει τὰ στήθη ἢ δὲ ψυχὴ σκιρτᾷ εἰς τὸ σάλπισμα τῆς ἐλευθερίας, οἱ λαοὶ οἵτινες μφοροῦνται ὑπὸ τῆς ιδέας τῆς ἀδελφοποιήσεως τῶν

λαῶν, θέλουσι παρέλθῃ καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποπλύνωσι τὸν ῥύπον, ὃν ἐνεκόλαψαν ἐπὶ τοῦ μετώπου των, νὰ ἐλαφρύνωσι τὸ βάρος τῆς συνεδήσεώς των, νὰ ἀμείψωσι τελείως τὸν ἀσθενῆ μὲν τὸ σῶμα, ἰσχυ-ρὸν δὲ τὴν διάνοιαν, πνευματικὸν δὲ καὶ ἠθικὸν εὐεργέτην τῆς ἀνθρωπότητος Ἑλ-ληνισμόν; Εἴθε νὰ μὴ εἶνε μακρὰν ἡ στιγμή αὕτη, ἵνα καὶ οὗτος λάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν.

Β. Α. ΓΡΙΜΑΝΗΣ

ΕΝ ΕΠΙΣΟΔΙΟΝ

ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

..... Ἐπὶ τετρακόσια περίπου ἔτη ἐστῆναξεν δυσφοροῦσα ἡ Ἑλλάς ὑπὸ τὸν βαρὺν καὶ ἀ-χαριν τῆς τυραννίας ζυγόν. Παλλάκις δὲ ἐν τῷ μεταξὺ διὰ πανωλέθρων ἀγῶνων ἀποπει-ραθεῖσα νὰ ἀποσείσῃ τοῦτον, ἀπέτυχε, μέχρις οὗ τῇ θείᾳ συνάρσει οἱ πατέρες ἡμῶν διὰ τοῦ κατὰ τὸ 1821 ἐκραγέντος πολέμου ἡξι-ώθησαν ἀγωνιῶντες νὰ ἴδωσι μὲν ἐκλείπον τὸ δούλειον ἐκεῖνον ἡμᾶρ τότε, ὑποφώσκον δὲ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἐλευθερίας. Τοῦτο βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ ἄλλως εἰμὴ δι' ἔρ-γων ἡρώϊκων καὶ σπανίων, ἅτινα ὡς ἀστέρες φαεῖνοι διαλάμπουσι πολλαχοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλ. ἱστορίας παρά τε ἀνδρῶν καὶ γυναι-κῶν εὐτόνως διαπονηθέντα.

Τοιαύτην πρᾶξιν ἡρώϊκην καὶ γενναίαν ἀναγραφῆς δῆπου ἔξιαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ γι-γνώσκοντες καὶ παρ' ἡμῖν διαπραχθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἑλένης θυγατρὸς Ματθαίου Πόταγα καὶ συζύγου Ἀνδ. Διαροπούλου, δὲν κρίνο-μεν ἄπο σκοποῦ νὰ ἐκθέσωμεν αὐτὴν δημο-σίᾳ, μαρτυροῦσαν ἄλλως τὸ εὐγενὲς Ἑλλη-νίδος Γορτυνίας αἶσθημα, προσελομένης θά-νατον μετ' ἐλευθερίας καὶ τιμῆς, ἢ δῖον δου-λικὸν καὶ ἄτιμον. Καὶ ἤντοκτόνησε μὲν τὸ πάλαι ἡ περιώνυμος Λουκρητία ἡ Ρωμαία ἢ τοῦ Κοριλάνου πιστὴ καὶ τιμὰ σύνευνος ἀλλ' ἔπραξε τοῦτο ὑποκύψασα ἐξ ἀνάγκης καὶ δίας εἰς τὴν ἀνόσιον τοῦ φαυλοτάτου ἐκείνου Σήξτου ἐπιθυμίαν (1). Ἡ Ἑλληνίς ὅμως

(1) Livius Kist. Lib. 1, 57.